

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ฉัตร บุคตาน้อย¹ สุทิน ชนะบุญ² เบญญาภา กาลเข้²

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 285 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 นำไปทดลองใช้และหาความเที่ยง หมาดความรู้มีค่า 0.72 หมาดทัศนคติ มีค่า 0.73 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Chi-Square Test , Odds Ratio และ 95 % CI

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนเคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 29.1 (95% CI: 23.91 to 34.77) มีการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ร้อยละ 18.2 (95% CI: 13.93 to 23.22) มีความรู้เรื่องบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.5 โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.56 คะแนน (S.D.=2.11) มีทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 79.3 โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 คะแนน (S.D.= 0.47) และปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุมากกว่า 15 ปี (OR=4.77, 95%CI: 2.30 to 9.78, p-value <0.001) ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่3เทียบกับปีที่ 1 (OR=3.95, 95%CI: 1.68 to 9.85, p-value = 0.002) มีบุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ (OR= 2.09, 95%CI: 1.01 to 4.62, p-value = 0.034) และ ทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ (OR=2.21, 95%CI: 1.05 to 4.49, p-value = 0.018) ดังนั้นควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงอันตรายและมีทัศนคติที่ดี ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีในการเลิกสูบบุหรี่ของคนใกล้ชิด

คำสำคัญ : บุหรี่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พฤติกรรมการสูบบุหรี่

¹ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

² วิทยากรชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น

Corresponding author: สุทิน ชนะบุญ, E-mail: sutin@scphkk.ac.th

Smoking Behavior of secondary A Case study of one school in Khonkean Municipality at Mung,Khonkaen

Thiti Buddanoi¹ Sutin Chanaboon² Benyapa Kankhwao²

Abstract

This cross sectional descriptive study aimed to explore behavior and factors associated with smoking behavior of the lower secondary school students in one school in Khonkaen province. Participants were 285 students. Data were collected by questionnaires validated for content validity and reliability testing and analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, maximum, minimum Chi-Square Test, Odds Ratio and 95 % CI

The results revealed that 29.1 %(95% CI: 23.91 to 34.77) of students used to smoke cigarettes and 18.2 %(95% CI: 13.93 to 23.22) of them have been smoking. Participants had their knowledge of cigarette smoking was at a moderate level of 50.5 percent, with the average point of 8.56(S.D. = 2.11). Regarding their attitude toward smoking, it was at a high level of 79.3%, with the average point of 3.98 (S.D. = 0.47). In terms of the analysis of the relationship between related factors and smoking habits, there were age(OR=4.77, 95%CI: 2.30 to 9.78, p-value <0.001), education levels(OR=3.95, 95%CI: 1.68 to 9.85, p-value = 0.002), closing to smokers (OR= 2.09, 95%CI: 1.01 to 4.62,p-value = 0.034) and attitude(OR=2.21, 95%CI: 1.05 to 4.49,p-value = 0.018) of students that had significant relationship. The results of this study suggest that dangerous of smoking should be more given for students by the cooperation of health related organizations to increase the awareness of lower secondary school students.

Keywords: cigarette, lower secondary school students, smoking behavior

---

¹ Bachelor of Public Health (Community of Public Health), Sirindhorn College of Public Health, Khonkaen,

² Lecturer, senior professional level, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen Province

Corresponding author: Sutin Chanaboon, E-mail: sutin@scphkk.ac.th

บทนำ

บุหรี่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้มากที่สุด องค์การอนามัยโลกรายงานว่าทั่วโลกมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคอันเนื่องมาจากการสูบบุหรี่ปีละเกือบ 6 ล้าน และยังเป็นสาเหตุทำให้ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ได้รับพิษจากควันบุหรี่ถึง 6 แสนคนต่อปี โดยการสูบบุหรี่ทำให้สมองได้รับสารนิโคตินภายใน 7 วินาที หากสูบบุหรี่ 1 มวน จะทำให้ผู้สูบบุหรี่มีชีพิตสั้นลง 6 นาที หรือมีอายุสั้นกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่โดยเฉลี่ย 10-14 ปี แต่หากติดบุหรี่เป็นระยะเวลาานจะมีอายุสั้นลง 20-25 ปี หากไม่มีการป้องกันพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ อีกประมาณ 17 ปี ข้างหน้าทั่วโลกจะมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคอันเนื่องมาจากการสูบบุหรี่สูงขึ้นเป็นปีละ 8 ล้านคน และยังมีเยาวชนอายุ 10 - 24 ปี จำนวน 1.8 พันล้านคนมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่และกลายเป็นผู้สูบบุหรี่ นอกจากนี้ธนาคารโลกยังระบุว่าในแต่ละวันมีเด็กติดบุหรี่รายใหม่เพิ่มขึ้นเป็น 82,000 ถึง 99,000 ราย¹อีกทั้งบุหรี่เป็นสินค้าที่ถูกกฎหมาย แต่เป็นอันตรายต่อทุกคนทั้งที่เป็นผู้สูบบุหรี่ และผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่ ซึ่งผลการสำรวจพฤติกรรมกาสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรไทย ปี พ.ศ. 2558 พบว่า ในจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งสิ้น 55.2 ล้านคน เป็นผู้สูบบุหรี่ 10.9 ล้านคน โดยในภาพรวม พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2547-2552 อัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มลดลง แต่กลับเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2554 เป็นร้อยละ 21.4 และลดลงเหลือร้อยละ 19.9 ในปี พ.ศ. 2556 และกลับเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 20.7 ในปี พ.ศ. 2557 แต่ในปี พ.ศ.2558 กลับลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 19.5² ยังมีการพบจำนวนผู้สูบบุหรี่เป็น

ครั้งคราวกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2558 โดยปี พ.ศ. 2534 มีผู้สูบบุหรี่เป็นครั้งคราวเพียง 590,528 คน แต่ที่ผ่านมามีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนถึง 1,545,866 คนภายในรอบ 24 ปีจากข้อมูลดังกล่าวเป็นสัญญาณเตือนบ่งบอกให้เห็นว่ามีผู้ทดลองสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก 15.6 ปี พบว่าอัตราการบริโภคยาสูบของเยาวชนอายุระหว่าง 15-18 ปี ในปีพ.ศ. 2547-2558 อัตราการบริโภคยาสูบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.58 เป็นร้อยละ 7.92 และยังมีพบว่าผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำมีค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อบุหรี่มาสูบเองโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 423 บาท มีการพบ 25 โรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่มีคนตายจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในกลุ่มคนอายุ 30 ปี ขึ้นไปเป็น 50,737 คนจากการประมาณการความสูญเสียทางเศรษฐศาสตร์จากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในปี พ.ศ. 2552 (Disease Attributed to Smoking) พบว่าค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดจากความสูญเสียทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 74,884 ล้านบาท โดยคิดเป็นค่าใช้จ่ายทางตรงทางการแพทย์เท่ากับ 11,473 ล้านบาท³

จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองขนาดใหญ่และเป็นเมืองเศรษฐกิจ ปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่จำนวน 1,781,655 คน จากการสำรวจสถิติการสูบบุหรี่ในจังหวัดขอนแก่นของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2554 พบว่ามีอัตราการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.72 ในจำนวนนี้เป็นผู้สูบบุหรี่เป็นประจำอยู่ ร้อยละ 24.75 และยังมีพบอีกว่าอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรอายุ 15-18 ปี มี

แนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2550 พบอัตราการสูบบุหรี่ที่ร้อยละ 6.31 แต่ในปี พ.ศ.2554 มีอัตราการสูบบุหรี่ที่ร้อยละ 16.43 โดยพบว่าอายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกอยู่ที่ 14.62 ปี

จากการสัมภาษณ์คุณครูฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลนครขอนแก่น แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น มีนักเรียนตั้งแต่อายุชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,711 คน พบว่า มีปัญหาเด็กนักเรียนที่สูบบุหรี่ในสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยส่วนมากที่พบเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นมา โดยสนใจศึกษาว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ร้อยละเท่าใดและยังสนใจถึงปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทัศนคติต่อการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะต้องค้ำความรู้เพื่อช่วยในการป้องกันและแก้ไขการเกิดจำนวนผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ และระดับทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติต่อการสูบบุหรี่กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive study) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 1,218 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่นการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนในกรณีทราบขนาดของประชากร⁴ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 285 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) จำแนกตามชั้นปี คำนวณสัดส่วนขนาดตัวอย่างของแต่ละระดับชั้นแล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นมาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ที่พักอาศัยในปัจจุบัน บุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การสูบบุหรี่ ข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด รวมจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ จาก 2 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตอบถูกได้ 1 คะแนนตอบ ผิดได้ 0 คะแนน รวมจำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 3 ทักษะการสูบบุหรี่ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า เลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการสูบบุหรี่มีคำถามทั้งหมด 9 ข้อ ได้แก่ เคยสูบบุหรี่หรือไม่ ช่วงเวลาการสูบบุหรี่ เหตุผลการสูบบุหรี่ สถานที่สูบบุหรี่ สถานที่ซื้อบุหรี่ สูบบุหรี่กี่มวนต่อวัน อาการแสดงเมื่อไม่ได้สูบบุหรี่ การถูกชักชวน

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity Index: IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงครอบคลุมในเนื้อหาตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้มี

ความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 นำไปทดลองใช้ หากคุณภาพแบบสอบถามพบว่าความเที่ยง(Reliability) หมวดความรู้มีค่าเท่ากับ 0.72 และหมวดทัศนคติ มีค่าเท่ากับ 0.73

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานกับโรงเรียนที่จะทำการศึกษาในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. ทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่จะทำการศึกษา ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนในการทำวิจัย วิธีการจัดเก็บข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้
5. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนและความสอดคล้อง ของข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

6. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปนำเข้า ประมวลผลและวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้อธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ทักษะการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Tests)

จริยธรรมการวิจัย

ผู้วิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ลำดับที่ 028/2561 เลขที่ HE 612018

ผลการวิจัย (Results)

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.5 มีอายุเฉลี่ย 13.63 ปี (S.D.=0.93) โดยพบว่าอายุมากที่สุด 16 ปี และน้อยที่สุด 12 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 36.8 ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 2,501-3,500 บาท ร้อยละ 43.5 พักอาศัยอยู่ที่บ้าน ร้อยละ 84.9 มีบุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 64.3 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป (n =285)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		141	49.5
หญิง		144	50.5
อายุ (ปี)			
12		33	11.6
13		94	33.0
14		105	36.8
15		51	17.9
16		2	0.7
Mean = 13.63, S.D.=0.93, Min.=12, Max.=16			

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	105	36.8
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	95	33.4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	85	29.8
ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (บาทต่อเดือน)		
ต่ำกว่า 1,501	32	11.2
1,501-2,500	109	38.2
2,501-3,500	124	43.5
มากกว่า 3,500	20	7.02
Mean = 2,615, S.D.=910, Min.= 1,000, Max.=9,000		
ที่พักอาศัย		
บ้าน	242	84.9
หอพัก อื่นๆ (บ้านญาติ ห้องเช่า)	43	15.1
บุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่		
มี	183	64.3
ประเภทของบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ (n=183) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		
บุคคลในครอบครัว	139	75.9
เพื่อน	59	32.2
ญาติและเพื่อนบ้าน	10	5.5

2. ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่โดย

ภาพรวม เมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับ บุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.5 รองลงมาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 36.5 และ ระดับต่ำ ร้อยละ 13.0 โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.56 คะแนน (S.D.=2.11) ต่ำสุด 1 คะแนน สูงสุด 12 คะแนน

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่รายข้อ

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับบุหรี่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นมีความรู้ถูกต้องมากที่สุด คือ โรคมะเร็งปอดมีสาเหตุจากการสูบบุหรี่ ร้อยละ 93.6 รองลงมา คือ บุคคลรอบตัวผู้สูบบุหรี่มีโอกาสเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่เหมือนกับผู้สูบบุหรี่ ร้อยละ 84.2 และห้องพักส่วนตัว คือ สถานที่ที่สามารถสูบบุหรี่ได้ ร้อยละ 82.1 ส่วนข้อที่มีความรู้ถูกต้องน้อยที่สุด คือ สารพิษที่ก่อ

มะเร็งและเป็นอันตรายที่สุดในบุหรี่ ทำให้ผู้สูบบุหรี่ถึงแก่ความตาย ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากทาร์ ร้อยละ 21.0 รองลงมา คือ การจำหน่ายบุหรี่แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ปรับไม่เกิน 2,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ร้อยละ 39.3 และน้ำมันดิน (ทาร์) คือ สารเขม่าควันร้อยละ 43.5

3. ทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

3.1 ทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่โดย

ภาพรวม ทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 79.3 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.4 และ ระดับต่ำ ร้อยละ 0.3 โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 คะแนน (S.D.= 0.47) ค่าต่ำสุด 2.06 คะแนนค่าสูงสุด 5 คะแนน

3.2 ทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่รายข้อ

ทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ข้อที่มีทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ด้านบวกมากที่สุด คือ การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร้อยละ 81.4 รองลงมา คือ การสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่

ไม่น่าเลียนแบบ ร้อยละ 73.6 และการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 60.3 ข้อที่มีทศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ด้านลบมากที่สุดคือ คนที่สูบบุหรี่จะเข้าสังคมได้ง่ายและมีเพื่อนมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 8.4 รองลงมาคือ การสูบบุหรี่ในปริมาณที่พอเหมาะไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร้อยละ 7.7 และ การสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมปกติในสังคมไทย ร้อยละ 7.3

4. พฤติกรรมการสูบบุหรี่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 29.1 (95%CI: 23.91 to 34.77) การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ร้อยละ 18.2 (95%CI 13.93 to 23.22) ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ 1 ปี ร้อยละ 76.9 เริ่มสูบบุหรี่เพราะอยากลอง ร้อยละ 71.1 สูบบุหรี่เวลาว่าง ร้อยละ 61.5 ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ที่โรงเรียน ร้อยละ 42.3 โดยซื้อบุหรี่จากร้านค้า ร้อยละ 65.3 นานๆ ที่สูบบุหรี่ ไม่ได้สูบบุหรี่ทุกวัน ร้อยละ 75.1 หากไม่ได้สูบบุหรี่จะมีอาการหงุดหงิด ร้อยละ 23.1 ไม่เคยถูกผู้อื่นชักชวนให้สูบบุหรี่ ร้อยละ 61.7 รายละเอียด (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการสูบบุหรี่ (n=285)

พฤติกรรมการสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
เคยสูบบุหรี่		
เคย	83	29.1
ไม่เคย	202	70.9

พฤติกรรมกาสูบบุหรี	จำนวน	ร้อยละ
การสูบบุหรีในปัจจุบัน		
สูบ	52	18.3
ไม่สูบ	233	81.7
ระยะเวลาการสูบบุหรี (n=52)		
1 ปี	40	76.9
2 ปี	10	19.3
3 ปี	2	3.8
เหตุผลของการสูบบุหรี (n=52) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		
อยากลอง	37	71.1
สูบบุหรีตามเพื่อน	21	40.4
สูบบุหรีเพราะเกิดความเครียด	11	21.1
เห็นบุคคลในครอบครัวสูบบุหรีจึงทำตาม	4	7.7
ช่วงเวลาทีสูบบุหรีบ่อยทีสุด		
เวลาว่าง	32	61.5
ขณะเข้าห้องน้ำ	17	32.7
หลังรับประทานอาหาร	3	5.8
สถานที่ที่นักเรียนสูบบุหรีโดยส่วนใหญ่		
โรงเรียน	22	42.3
บ้านเพื่อน	18	34.6
บ้าน	8	15.4
ที่สาธารณะ (เช่น สวนสาธารณะ, ศูนย์การค้า)	4	7.7
ช่องทางที่นักเรียนซื้อบุหรีมากที่สุด		
ซื้อจากร้านค้า	34	65.4
เพื่อนในห้องเรียน	12	23.1
ซื้อมาจากที่บ้าน	6	11.5
จำนวนบุหรีทีสูบต่อวัน		
นานๆ สูบ ไม่ได้สูบทุกวัน	39	75.1
1-5 มวน	10	19.2
6-10 มวน	2	3.8
11-15 มวน	1	1.9

พฤติกรรมการสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
อาการถ้าไม่ได้สูบบุหรี่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
หงุดหงิด	12	23.1
เครียด	10	19.2
ไม่มีสมาธิ	9	17.3
อ่อนเพลีย	7	13.5
กระวนกระวาย	2	3.8
เคยถูกคนอื่นชักชวนให้สูบบุหรี่		
เคย	109	38.2
ไม่เคย	176	61.8

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การสูบบุหรี่

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ ส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ (p value <0.001) โดยนักเรียนที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจะสูบบุหรี่เป็น 4.77 เท่าของนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 14 ปี (OR=4.77 , 95%CI: 2.30 to 9.78) ระดับการศึกษา (p value=0.002) โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะสูบบุหรี่เป็น 3.95 เท่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (OR=3.95 , 95%CI: 1.68 to 9.85) บุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ (p value=0.034) โดยนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่จะสูบบุหรี่เป็น 2.09 เท่าของนักเรียนที่ไม่มีบุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ (OR=2.09 , 95%CI: 1.01 to 4.62) ส่วน เพศ รายได้ ที่พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับ พฤติกรรมการสูบบุหรี่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ (p value=0.529)

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับ พฤติกรรมการสูบบุหรี่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value=0.018) โดยนักเรียนที่มีทัศนคติระดับสูงจะสูบบุหรี่เป็น 2.21 ของนักเรียนที่มีทัศนคติดระดับต่ำและปานกลาง (OR=2.21 , 95%CI: 1.05 to 4.49) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ปัจจัย	สูบบุหรี่		ไม่สูบบุหรี่		OR	95%CI of OR	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เพศ							0.315
ชาย	29	20.6	112	79.4	1.36	0.71 to 2.62	
หญิง	23	16.0	121	84.0	1		
อายุ(ปี)							<0.001
≥ 15 ปี	22	41.5	31	58.5	4.77	2.30 to 9.78	
≤ 14 ปี	30	12.9	202	87.1	1		
ระดับการศึกษา							0.002
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	10	9.5	95	90.5	1		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	17	17.9	78	82.1	2.07	0.83 to 5.35	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	25	29.4	60	70.6	3.95	1.68 to 9.85	
ค่าใช้จ่าย(บาท)							0.363
≥ 3,500 บาท	5	25.0	15	75.0	1.62	0.43 to 5.02	
<3,500 บาท	45	16.9	220	83.1	1		
ที่พักอาศัย							0.223
บ้าน	47	19.4	195	80.6	1.83	0.66 to 6.27	
หอพัก	5	11.6	38	88.4	1		
บุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่							0.034
มี	40	21.86	143	87.14	2.09	1.01 to 4.62	
ไม่มี	12	11.76	90	88.24	1		
ระดับความรู้							0.529
ต่ำและปานกลาง	35	19.3	146	80.7	1.22	0.62 to 2.48	
สูง	17	16.4	87	83.6	1		
ระดับทัศนคติ							0.018
ต่ำและปานกลาง	17	28.8	42	71.2	2.21	1.05 to 4.49	
สูง	35	15.5	191	84.5	1		

การอภิปรายผล

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 29.1

ปัจจุบันสูบบุหรี่อยู่ ร้อยละ 18.2 ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ 1 ปี ร้อยละ 76.9 ซึ่งมากกว่าการศึกษาของนครินทร์ ประสิทธิ์⁵ ส่วนใหญ่สูบบุหรี่มา 1 ปี ร้อยละ 61.53 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นช่วงวัยที่กำลังอยู่ในช่วงอยากรู้ อยากลองเมื่อเห็นบุคคล

รอบข้างจึงเกิดการเลียนแบบตาม และยังเป็นกรให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน

ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 79.3 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนครินทร์ ประสิทธิ์⁵ มีทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ระดับดีร้อยละ 80.2 เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งส่งผลเสียในหลายๆ ด้าน ทั้งผู้สูบเองและผู้รอบข้าง

เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาวิชาวิลาวัลย์ ประทีปแก้วและคณะ⁶ เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เนื่องจาก ในปัจจุบันสังคมเปิดกว้างได้มีเรื่องความเท่าเทียมทาง ทำให้ไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือชายกล้าที่จะแสดงออก มีความต้องการที่จะสูบบุหรี่อีกทั้งในกลุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นช่วงนี้อายากรู้ยากลอง และมีการเลียนแบบพฤติกรรม

อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชนิษฐ์ชา บุญเสริม และคณะ⁷ อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือกลุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เริ่มลองสูบบุหรี่ส่วนใหญ่จะลองเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้นแต่อาจจะมีบางส่วนที่เลิกสูบบุหรี่ไปแต่กลุ่มที่สูบบุหรี่เป็นประจำในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นที่มีอายุมากขึ้น

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเรณู บุญจันทร์และคณะ⁸ ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของวิลาวัลย์ ประทีปแก้วและคณะ⁶ ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระดับที่สูงมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่มากกว่า เนื่องจากมีความสนับสนุนแบบแน่นกับเพื่อนและเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรืออาจชักชวนให้สูบบุหรี่

บุคคลใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชนิษฐ์ชา บุญเสริม และคณะ⁷ ปัจจัยด้านการสูบบุหรี่ของคนใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชน ($p < 0.001$) และการศึกษาของฉินท์ญาดา รองเดชและคณะ⁹ บุคคลใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก การที่มีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างเห็นคนรอบข้างสูบบุหรี่เป็นประจำทำให้เกิดความคุ้นเคยจะถือว่าการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่ปกติและลอกเลียนแบบร่วมกับการอยากทดลองเพราะความอยากรู้อยากเห็นจึงมีการแอบนำบุหรี่ของคนในบ้านหรือซื้อมาลองสูบเองหรือลองสูบในหมู่เพื่อนๆ

ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนครินทร์ ประสิทธิ์⁵ ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับบุหรี่ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุมพร ลัทธภู¹⁰ พบว่าระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียน เนื่องจากกลุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ อยากรู้อยากลอง มีความคึกคะนอง และการสูบบุหรี่ส่งผล

อันตรายที่ซ้ำ ทำให้ขาดความตระหนักอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนครินทร์ ประสิทธิ์⁵ ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติ ($r=0.464$, $p\text{-value} < 0.01$) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุมพร ลัทธ¹⁰ ระดับทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจาก แม้ว่าในปัจจุบันจะมีสื่อต่างๆหลายแขนงพยายามชักจูงให้เยาวชนหันเหความสนใจต่อการสร้างภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำความเป็นผู้ใหญ่การเข้าสังคมแต่ก็ยังไม่สามารถทำให้เยาวชนบางกลุ่มคล้อยตามได้

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทัศนศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 29.1 การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ร้อยละ 18.2 ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ 1 ปี ร้อยละ 76.9 เริ่มสูบบุหรี่เพราะอยากลอง ร้อยละ 71.1 สูบบุหรี่เวลาว่าง ร้อยละ 61.5 ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ที่โรงเรียน ร้อยละ 42.3 โดยซื้อบุหรี่จากร้านค้า ร้อยละ 65.3 นานๆที่สูบบุหรี่ ไม่ได้สูบบุหรี่ทุกวัน ร้อยละ 75.1 หากไม่ได้สูบบุหรี่จะมีอาการหงุดหงิด ร้อยละ 23.1 ไม่เคยถูกผู้อื่นชักชวนให้สูบบุหรี่ ร้อยละ 61.7 มีความรู้เรื่องบุหรี่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.5 นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 79.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่อายุ ($p\text{-value} < 0.001$) ระดับการศึกษา ($p\text{-value} = 0.002$) บุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ ($p\text{-value} = 0.042$) และทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ($p\text{-value} = 0.046$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากวิจัย

1) จากผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลางควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่เพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยขอความร่วมมือจากหลายๆ องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และตระหนักถึงอันตรายจะเกิดขึ้นจากการสูบบุหรี่

2) จากผลการศึกษาพบว่า บุคคลใกล้ชิดมีส่วนทำให้สูบบุหรี่ ดังนั้น บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรให้ความดูแลเอาใจใส่ในการคบเพื่อนของนักเรียนเพราะเมื่อนักเรียนคบเพื่อนที่สูบบุหรี่อาจนำนักเรียนไปสู่การเริ่มสูบบุหรี่ได้ควรติดตามพฤติกรรมของบุตรหลานกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและควรมีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนและควรใช้เวลาดูแลเอาใจใส่ตรวจตราใกล้ชิดเรื่องการสูบบุหรี่ของลูก

3) จากผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดังนั้นโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ เช่น การรณรงค์ การจัดบอร์ด และป้ายรณรงค์ ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงอันตรายจะเกิดขึ้นจากการสูบบุหรี่

4) จากผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ที่โรงเรียน ควรมีมาตรการเข้มงวดให้นักเรียน

ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด มีการตรวจสอบแหล่งมั่วสุมเป็นประจำเพื่อป้องกันนักเรียนไม่ให้มีการสูบบุหรี่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่โดยแยกประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มเติมเพราะจะทำให้สามารถศึกษาในแต่ละตัวแปรได้ครอบคลุมและพบข้อเท็จจริงที่ต้องการศึกษา

2) ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนเพื่อป้องกันการเกิดผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณครูและนักเรียน วิทยาลัยศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง (References)

1. ประกิต วาธิสาธกิจ. ข้อเท็จจริง: เยาวชนไทยกับการสูบบุหรี่. มุลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่; 2550.
2. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สรุปผลที่สำคัญการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของ; 2555.
3. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. สถานการณ์การควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ.2559[ออนไลน์][ค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2560].จาก <http://resource.thaihealth.or.th/library/hot/15369>; 2559.

4. อรุณ จิรวัดน์กุล. สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทย์พัฒน์ จำกัด; 2552.
5. นครินทร์ ประสิทธิ์. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนพระทองคำวิทยา ตำบลสระพระ อำเภอพระทองคำจังหวัดนครราชสีมา. คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2557.
6. วิลาวัลย์ ประทีปแก้วและคณะ. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนจังหวัดนนทบุรี. รายงานวิจัยจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ; 2552.
7. ขนิษฐา บุญเสริมและคณะ. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2552, 3(2), หน้า 6-14.
8. เรณู บุญจันทร์และคณะ. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนจังหวัดระนอง, รายงานการวิจัยของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดระนอง; 2552.
9. ฉินท์ญาตา รองเดชและคณะ. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนในจังหวัดตรัง. รายงานวิจัยจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ; 2552.
10. ชุมพร ลับภู. พฤติกรรมสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอำเภอห้วยเม็กจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา; 2553